

2. Adoracja najlepszym przygotowaniem do komunii eucharystycznej.

Przemówienie papieża Benedykta XVI do uczestników Sesji Plenarnej Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów (13.03.2009)

Benedykt XVI spotkał się z uczestnikami sesji plenarnej Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Sesja ta była poświęcona tematowi adoracji eucharystycznej. Na jej istotny ścisły związek z Mszą św. zwrócił uwagę Jan Paweł II w encyklice «Ecclesia de Eucharistia», a później Synod Biskupów w 2005 r. Benedykt XVI podkreślił w swoim przemówieniu m. in. aspekt adoracji, który zakłada relacje zjednoczenia, gdyż Ten, którego adorujemy, jest Miłością.

Księża kardynałowie,
czcigodni bracia w biskupstwie i w kapłaństwie,
drodzy bracia!

Z wielką radością i nieustającą wdzięcznością przyjmuję was z okazji sesji plenarnej Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Przy tak ważnej okazji pragnę w pierwszej kolejności serdecznie pozdrowić prefekta, kard. Antonia Gañizaresa Lloverę, któremu dziękuję za zapoznanie z dorobkiem waszej pracy w tych dniach, jak również za słowa wyrażające uczucia wszystkich tu obecnych. Serdeczne pozdrowienia i podziękowania kieruję także do wszystkich członków i pracowników dykasterii, poczynając od sekretarza, abpa Malcolma Ranjitha, podsekretarza oraz wszystkich pozostałych, którzy sprawując różnorakie funkcje, kompetentnie i z oddaniem pełnią swą posługę na rzecz «uregulowania i rozwoju świętej liturgii» (*Pastor Bonus*, 62). Na sesji plenarnej rozważaliście tajemnicę Eucharystii, a szczególnie kwestię adoracji eucharystycznej. Wiem dobrze, że po opublikowaniu Instrukcji *Eucharisticum mysterium* 25 maja 1967 r. oraz po ogłoszeniu 21 czerwca 1973 r. dokumentu *De sacra communione et cultu mysterii eucharistici extra Missam* – dykasteria z wielkim naciskiem podkreślała znaczenie Eucharystii jako niewyczerpanego źródła świętości.

Dlatego ucieszyła mnie propozycja, aby tematem obecnej sesji plenarnej była adoracja eucharystyczna. Ufam bowiem, że wspólne podjęcie na nowo refleksji nad tym zagadnieniem pomoże jasno określić, w granicach uprawnień dykasterii, liturgiczne i duszpasterskie środki, za pomocą których Kościół naszych czasów może szerzyć wiarę w rzeczywistą obecność Pana w świętej Eucharystii oraz zapewnić celebracji Mszy św. pełny wymiar adoracji. Zwróciłem uwagę ten aspekt w Adhortacji apostołskiej *Sacramentum caritatis* będącej podsumowaniem XI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu, które odbyło się w październiku 2005 r. Ukazując znaczenie istotnej relacji między celebracją Eucharystii a adoracją (por. 66), przytoczyłem nauczanie św. Augustyna: «*Nemo autem, illum carnem manducat, nisi prius adoraverit; peccemus non adorando.* – Niech nikt nie spożywa tego Ciała, jeśli Go najpierw nie adorował; (...) grzeszylibyśmy, gdybyśmy Go nie adorowali» (*Enarrationes in Psalmos*, 98, 9 CCL 39, 1385). Ojcowie synodalni wyrazili zaniepokojenie z powodu pewnej niejasności, jaka powstała po Soborze Watykańskim II w kwestii relacji między Mszą a adoracją Najświętszego Sakramentu (por. *Sacramentum caritatis*, 66).

W ich słowach odbija się echem to, co mój poprzednik Jan Paweł II mówił na temat wypaczeń, które niekiedy zakłócały posoborową odnowę liturgiczną, wskazując na «bardzo ograniczone rozumienie tajemnicy Eucharystii» (*Ecclesia de Eucharistia*, 10).

Sobór Watykański II ukazał szczególną rolę, jaką w życiu ludzi wierzących odgrywa tajemnica Eucharystii (*Sacrosanctum Concilium* 48-54, 56). Jak wielokrotnie powtarzał papież Paweł VI: «Eucharystia jest bardzo wielką tajemnicą, a nawet – według wyrażenia świętej Liturgii – jest ona w sposób szczególnie *tajemnicą wiary*» (*Mysterium fidei* 15). Eucharystia bowiem związana jest z samym początkiem Kościoła (por. Jan Paweł II, *Ecclesia de Eucharistia* 21), jest źródłem łaski, stanowiąc niezrównaną okazję zarówno do uświęcania ludzkości w Chrystusie, jak i do wielbienia Boga. W tym sensie, z jednej strony wszelka działalność Kościoła podporządkowana jest tajemnicy Eucharystii (por. *Sacrosanctum Concilium* 10; *Lumen gentium* 11; *Presbyterorum ordinis* 5; *Sacramentum caritatis* 17), z drugiej zaś, to dzięki Eucharystii «Kościół ustawicznie żywi się i wzrasta» również dziś (*Lumen gentium* 26). Naszym zadaniem jest pojmowanie bezcennej wartości tej niewypowiedzianej tajemnicy wiary «zarówno w samym obrzędzie Mszy św., jak i w kulcie świętych Postaci, przechowywanych po Mszy św. dla przedłużenia łaski Ofiary» (*Eucharisticum mysterium* 3, g). Nauka o przeistoczeniu chleba i wina oraz o rzeczywistej obecności to prawdy wiary występujące już w Piśmie Świętym, a następnie potwierdzone przez Ojców Kościoła. Papież Paweł VI przypominał odnośnie do tego, że: «Kościół katolicki dochowywał wiary w obecność Ciała i Krwi Chrystusowej w Eucharystii nie tylko przez nauczanie, ale i przez życie, gdyż w każdym czasie oddawał tak wielkiemu Sakramentowi kult uwielbienia, należny jedynie Bogu» (*Mysterium fidei* 56; por. Katechizm Kościoła Katolickiego 1378).

Należy w związku z tym przypomnieć różne znaczenia, jakie w języku greckim i łacińskim ma słowo «adoracja». Greckie słowo *proskynesis* wskazuje na gest podporządkowania się, uznania Boga za prawdziwą miarę, której norm zgadzamy się przestrzegać. Łacińskie słowo *adoratio* wskazuje natomiast na kontakt fizyczny, pocałunek, uścisk, ukryte w pojęciu miłości. Aspekt poddania zakłada relację zjednoczenia, ponieważ Ten, któremu się poddajemy, jest Miłością. W Eucharystii bowiem adoracja powinna stać się zjednoczeniem – zjednoczeniem z Panem żywym i z Jego mistycznym Ciałem. Jak powiedziałem młodym ludziom na błoniach Marienfeld w Kolonii podczas XX Światowego Dnia Młodzieży, 21 sierpnia 2005 r.: «Nie mamy już Boga tylko przed sobą, jako tego, który jest całkowicie Inny. On jest w nas, a my w Nim. Jego dynamika udziela się nam, aby przez nas dotrzeć do innych, rozprzestrzenić się na cały świat, aby Jego miłość stała się rzeczywiście dominującą miarą świata» («L'Osservatore Romano», wyd. polskie, n. 10/2005, s. 27). W takiej perspektywie przypominałem młodym, że w Eucharystii dokonuje się «podstawowa przemiana przemocy w miłość, śmierci w życie; pociąga za sobą dalsze przemiany. Chleb i wino stają się Jego Ciałem i Krwią. Lecz na tym nie koniec, przeciwnie, proces przemian musi teraz przybrać na sile. Chrystus dał nam swoje Ciało i Krew, abyśmy i my zostali przemienieni» (tamże).

W Liście apostolskim *Spiritus et Sponsa* z okazji 40. rocznicy ogłoszenia Konstytucji *Sacrosanctum Concilium* o liturgii świętej, mój poprzednik Papież Jan Paweł II zachęcał, by podejmować działania niezbędne do pogłębienia doświadczenia odnowy. Ważne jest to również w odniesieniu do adoracji eucharystycznej. Owo pogłębienie będzie możliwe jedynie dzięki wnikliwшему poznaniu tajemnicy przy zachowaniu całkowitej wierności świętej Tradycji i zintensyfikowaniu życia liturgicznego w na-

szych wspólnotach (por. *Spiritus et Sponsa* 6-7). Dlatego doceniam zwłaszcza to, że sesja plenarna zajęła się także kwestią formacji całego ludu Bożego w wierze, a zwłaszcza seminarzystów, aby pomóc im rozwijać ducha autentycznej adoracji eucharystycznej. Św. Tomasz wyjaśnia w istocie, że «obecność prawdziwego Ciała Chrystusowego i prawdziwej Krwi w tym sakramencie można pojąć nie zmysłami, lecz jedynie przez wiarę, która opiera się na autorytecie Bożym» (*Summa theologiae*, III 75, 1; cyt. za Katechizm Kościoła Katolickiego 1381).

Przeżywamy okres Wielkiego Postu, który jest nie tylko drogą intensywniejszych ćwiczeń duchowych, ale także skutecznym przygotowaniem do jak najlepszego świętowania Wielkanocy. Pamiętając o trzech praktykach pokutnych, bardzo bliskich biblijnej i chrześcijańskiej tradycji – modlitwie, jałmużnie i poście – zachęcamy się wzajemnie do odkrywania i gorliwego przeżywania postu nie tylko jako praktyki ascetycznej, ale również jako przygotowania do Eucharystii i jako duchowej broni w walce z wszelkim ewentualnym nieuporządkowanym przywiązaniem do samych siebie. Niech ten intensywny okres życia liturgicznego pomoże nam oddalić to wszystko, co rozprasza ducha, a wzmocnić to, co karmi duszę, otwierając ją na miłość Boga i bliźniego. W tym duchu już teraz składam wam wszystkim życzenia z okazji nadchodzących świąt wielkanocnych i, dziękując za dorobek tej sesji plenarnej, jak również za całą pracę Kongregacji, każdemu z serca udzielam mojego błogosławieństwa.

(Przedruk z „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie, 30 [2009] nr 5 /313/ s. 49-51)